

NUOHOUSALAN
KESKUSLIITTO RY

Kiinteistön kattoturvaopas

Onko talosi kattoturvallisuus kunnossa?

Nuohooja on ammattilainen, joka on tottunut liikkumaan katoilla. Nuohoojat kiipeävät savupiipuille talo- ja lapetikkaita pitkin jopa kymmenen kertaa päivässä. Nousisitko sinä itse luottavaisin mielin talosi tikkaista ylös? Nyt on aika tarkastaa, että kattosi turvavarusteet ja -laitteet ovat kunnossa ja määräysten mukaiset!

Milloin viimeksi tarkastit kattosi turvavarusteet ja -laitteet?

Nuohosalan Keskusliiton selvitysten mukaan suomalaisten asuinkiinteistöjen kattoturvalaitteet eivät vastaa vaatimuksia. Viimeisimmän kattoturvaluusselvityksen tuloksissa huomautettavaa kattoturvalaitteissa löytyi 55 prosentissa kiinteistöjä. Kolmanneksesta vastausjoukon kiinteistöjä ei löytynyt kiinteitä seinätikkaita ollenkaan. Kattotikkaiden puuteosuus kiinteistöistä oli myös suuri eli 29 prosenttia. (Kattoturvaluusselvitys 2024)
Turvalaitteiden tarkastus on tarpeen erityisesti talven jälkeen, sillä lumikuormat rikkovat usein juuri kattotikkaita.

Nuohooja joutuu työtehtävässään liian usein tapaturman uhriksi

Katolla liikuttaessa tapahtuu vuosittain kymmeniä onnettomuuksia ja läheltä piti -tilanteita. Liukastumisia ja putoamisia tapahtuu eniten tikkailla tai kuljettaessa katolla huoltokohteeseen. Nuohoojien työtapaturmista yli puolet johtuu puutteellisista kulku- ja työtasoista tai heikkokuntoisista, määräysten vastaisesti kiinnitetyistä tai kokonaan kiinnittämättä jääneistä tikkaista, katto-silloista ja muista kattoturvalaitteista. Yleisin syy on tikkaiden rikkoutuminen. Kiinteät tikkaat ovat nuohoojan työssä erittäin tärkeä lenkki, että turvallinen työn suorittaminen on mahdollista. Vaaratilannekyselyssä 44 prosenttia nuohoojista oli sitä mieltä, että kiinteät tikkaat aiheuttavat vaaratilanteita työssä kuukausittain. Viikoittain vaaratilanteen koki tikkaista aiheutuvan 30 prosenttia vastaajista. Korkeat luvut osoittavat, että suomalaisten kiinteistöjen kattoturvalaitteissa on parantamisen varaa. (Vaaratilannekysely 2022) Vakavimmiltakaan onnettomuuksilta ei ole voitu välttää.

Turvallista nuohousta

Nuohoojan työturvallisuus on sekä kiinteistön haltijan että nuohoojan itsensä vastuulla.

Korkealla työskentely sisältää aina riskejä

Ammattitaitoinen nuohooja tuntee työnsä vaaratekijät ja riskit. Hän tuntee myös toimintaohjeet paitsi työssään myös mahdollisessa onnettomuustilanteessa. Ammatin vastuuntuntoinen ja turvallinen hoitaminen edellyttää nuohoojalta turvallisuuden huomioivia työrutiineja, turvallisuusmääräysten noudattamista sekä valppautta riskitekijöiden havaitsemiseksi.

Nuohoojan on ennen tikkaille nousemista varmistettava, että se on turvallista. Varmistaminen voi tapahtua esimerkiksi ravistamalla tikkaita, jotta saadaan selville, onko ne kiinnitetty turvallisesti talon rakenteisiin. Nuohoojalla ei ole lupa nousta tikkaille, jos niiden kunnossa on puutteita.

Nuohoojalla on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan puutteista kiinteistön haltijalle. Nuohoojan havaitsemat puutteet ja ongelmat on otettava vakavasti, sillä katon turvallisuus on myös kiinteistön omistajan etu.

Kattoturvallisuus on osa koko kodin turvallisuutta

Nuohooja on kattoturvallisuuden asiantuntija, joka osaa neuvoa katon turvallisuuden parantamisessa. Kattoturvallisuudesta huolehtiminen palvelee kaikkien katolla liikkuvien turvallisuutta, olipa kyseessä sitten nuohous, televisioantennin säätö tai räystäiden puhdistus.

**VALITSE KOTIMAISET
MARKKINAJOHTAJAN TUOTTEET**

piisko

Pisko kattoturvatuotteet ja sadevesijärjestelmät

valmistetaan alan edelläkävijän ottein

50 vuoden kokemuksella

Kiinteistön haltijan vastuu

Kiinteistön haltijan vastuusta säädetään pelastuslaissa (379/2011). Kiinteistön haltijan tehtävä on luoda katolla työskentelevälle määräysten mukaiset, turvalliset olosuhteet eli huolehtia riittävästä kattoturvarusteista ja niiden kunnossapidosta. Pelastuslaitoksella on oikeus velvoittaa kiinteistön haltija huolehtimaan siitä, että nuohous voidaan tehdä turvallisesti kaikissa olosuhteissa.

13 §:n

mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan on huolehdittava siitä, että tikkaat, kattokulkutien osat ja katon turvaruusteet pidetään sellaisessa kunnossa, että nuohousta voidaan tehdä turvallisesti.

61 §:n

mukaan nuohoojan on ilmoitettava kirjallisesti nuohottavan kohteen edustajalle ja pelastuslaitokselle, jos hän toteaa tikkaiden, kattokulkutien osien tai katon turvarusteiden olevan sellaisessa kunnossa, ettei nuohousta voida tehdä turvallisesti.

61 §:n

mukaan pelastusviranomaisen on määrättävä puutteet korjattavaksi, jos hän havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvioi puutteiden aiheuttavan vakavaa vaaraa henkilöturvallisuudelle. Jos puutteita ei voida heti korjata, on asiasta ilmoitettava (asianomaiselle) valvontaviranomaiselle.

105 §:n

mukaan se, joka laiminlyö 13 §:ssä säädetyn velvollisuuden huolehtia nuohouksesta ja ilmanvaihtokanavien ja -laitteiden huollosta ja puhdistamisesta tai tikkaiden, kattokulkuteiden ja turvarusteiden pitämisestä kunnossa tai laiminlyö 81 §:ssä säädetyn korjausmääräyksen noudattamisen, voidaan pelastusviranomaisen päätöksellä velvoittaa määrääjässä oikaisemaan laiminlyönti.

Viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Tarkastus ja kunnostus

Säännöllinen tarkastus

Katon turvalaitteet tulee tarkastaa säännöllisesti ja kunnostaa ohjeiden mukaisesti. On myös kiinteistön omistajan ja haltijan etu, että katto laitetaan kuntoon.

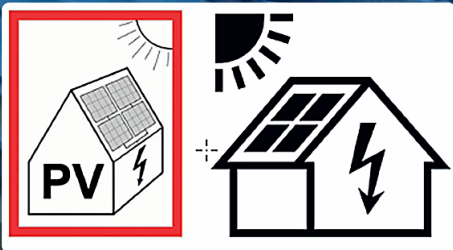
Katto kuntoon asiantuntijan avulla

Jotta nuohooja voidaan kutsua nuohouskäynnille turvallisin mielin, on tärkeää tarkastuttaa katon turvallisuusvarusteiden riittävyys, kiinnitykset ja kunto. Asiantuntijan avulla katto tulee kuntoon määräysten mukaisesti.

Nuohooja havainnoi nuohouskäynnin yhteydessä myös kattoturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Hän raportoi kiinteistön haltijalle mahdollisista vioista ja puutteista sekä opastaa korjausten suunnittelussa. Tarkastukset on hyvä merkitä talon huoltokirjaan, jotta ne tulevat tehdyksi säännöllisesti. Henkilöturvallisuuteen vaikuttavat puutteet ja viat on raportoitava myös pelastusviranomaiselle.

Sähköasennusstandardi SFS 6000-7-712. Aurinkosähköjärjestelmät.

”On suositeltavaa asentaa kuvan mukainen merkintä kaikille katoille johtaville kulkureiteille reittien alkuun, joilla varoitetaan muita mahdollisia huoltohenkilöitä aurinkosähköjärjestelmästä jo ennen katolle menemistä. Tällöin esimerkiksi talviaikaan ehkäistään, ettei järjestelmästä tietämätön henkilö vahingossa talloisi

lumenpeitossa olevia paneeleita, ja osataan muuten varautua näiden läheisyydessä toimimiseen.”

Katolla voi olla asennettuna myös muita talotekniikkaan liittyviä laitteita, kuten lämmitysjärjestelmiin kytkettyjä tyhjiökeräimiä.

**Katon turvallisuutta
edistävä säännöstö**

1

Kattoturvavarusteiden materiaali on syöpymistä vastaan suojattua, pinnoitettua tai maalattua materiaalia. 1.7.2013 voimaan tullut CE-merkintäpakko asettaa katon kulkuteiden korroosionkestolle rajat. Vanha sinkkitty tuote ei enää kelpaa, vaan tuotteen korroosionkeston on vastattava 50 µm:n kastosinkkiä.

2

Talotikkaat kiinnitetään rakennuksen kantaviin rakenteisiin. Seinäjalka kiinnitetään pulttaamalla sivujohteeseen ja poikkiapuola läpivientinä. Muista lukituspultit! Alimman puolan suositeltava korkeus lähtötasosta on 1 000–1 200 mm. Asuinrakennuksessa käytetään korkeutta 1 200 mm, joka estää myös pienten lasten kiipeämisen tikkailla. Tikkaan alapäässä voidaan myös käyttää vedettävää tai käännettävää jatkosta, joka voidaan lukita. Tällöin tikkaan alapää on enintään 2000 mm:n korkeudella maanpinnalta tai muulta lähtötasolta. Lukituksen on oltava nuohoojan helposti avattavissa.

3

Tikkaiden taivutetut sivujohteet kiinnitetään kattosiltaan, lapetikkaisiin tai kattorakenteisiin.

4

Huomioi tikkaiden mitoituksessa, että ylin puola menee räystääreunan yli. Sivujohte ulottuu vähintään metrin korkeudelle ylimmästä tikaspuolasta, ja se taivutetaan alaspäin lähelle katto- ja räystäspintaa. Näin johteesta saa tukevan otteen katolle astuttaessa.

5

Jos talotikkaiden nousukorkeus ylittää 8 metriä, portaat varustetaan turvakiskolla tai selkäsuojuksella. Jos kiinteistössä on enemmän kuin kaksi kerrosta tai nousukorkeus on yli 9 metriä, on oltava kiinnitysrakenteet turvaköysiä varten. Kiipeämiseste on lukittava.

6

Talotikkaat suositellaan sijoitettavaksi rakennuksen pätyyn, jotta ne eivät talvisin joudu alttiiksi lumikuormalle. Jos tämä ei onnistu ja tikkaat sijoitetaan sivuräystäälle, ne on suojattava lumiesteillä. Myös metallisavuhormit ja harkkopiiput saattavat tarvita erillisen suojuksen. Lisäksi suojaus voi tulla kyseeseen lapetikkkaiden ja kattosiltojen kohdalla, jos ne ovat alttiina luomikuormalle.

7

Tämän lisäksi lumiesteet tulee asentaa katolle vähintään sisäänkäyntien, kulkuväylien sekä talvikäytössä olevien leikki- ja oleskelualueiden kohdalle. Lumieste suositellaan asennettavaksi aina koko räystään matkalle.

8

Kun piipun korkeus ylittää 1,2 metriä, se varustetaan piipputikkailla. Jos nousukorkeus on yli 8 metriä, on piipputikkaissa oltava turvakaide. Myös piipun päällä on oltava vähintään 1,1 metriä korkea avokaide.

9

Lapetikkaat kiinnitetään tukevasti vähintään sekä ylä- että alapäästään. Kiinnityksissä tulee noudattaa kattomateriaalikohtaisia valmistajan kiinnitysohjeita.

10

Kulkusillat kiinnitetään koko harjan matkalle ja varustetaan turvakiskolla tai -vaijerilla. Karhennettu pohja estää liukastumisia. Kulkusillan leveyden tulee olla vähintään 350 millimetriä ja reunan korkeuden vähintään 20 millimetriä.

11

Kattosillan kaikkien osien on kestettävä turvaköyden varaan putoavan henkilön paino. Turvaköysi kiinnitetään sille osoitettuun paikkaan (esimerkiksi sillassa olevaan köysikiinnikkeeseen).

12

Nykyiset viranomais määräykset edellyttävät määräysten mukaisten kattoturvavarusteiden asentamista sekä uudis- että saneerauskohteiden kattoihin. CE-merkintä varmistaa tarvikkeen täyttävän sille asetetut vaatimukset. Katon ja sen CE-merkittyjen turvavarusteiden kunto on tarkastettava säännöllisesti ja tarkastukset merkittävä huoltokirjaan.

NUOHOUSALAN
KESKUSLIITTO RY

Liiton toimisto

Katajanokankatu 3 B 9,
00160 Helsinki

Y-0217070-8

Puhelin (09) 6844 160,
info(at)omanuohoojat.fi

etunimi.sukunimi(at)omanuohoojat.fi

www.nuohoojat.fi

